

**Науковий реферат статті Кузьміна О. М.
"Ценологічні імперативи управління великомасштабними
економічними системами"**

Ідеологія досліджень економічних систем полягає в розгляді їх у двох аспектах: дескриптивному (описовому) і конструктивному, що дає відповідь на питання про те, як будувати систему шляхом виділення її із середовища. При цьому дескриптивне визначення системи має проводити чітку межу між системними і несистемними об'єктами, розглядаючи систему в цілому, а конструктивне – базуватися на загальних принципах виділення системи із середовища і надавати можливість ідентифікації конкретної системи. Однак не всі реальні системи можуть бути адекватно описані в рамках перерахованих допущень. Багато чого з теорії систем не застосовується до складних систем природного і штучного походження, які мають складну структуру і складаються з великої кількості різноманітних, не пов'язаних елементів, які вивчаються розроблюваною теорією ценозів.

У статті розглядається вирішення проблеми опису, прогнозування та управління складними економічними системами, в яких відсутні загальноприйняті системні властивості і не застосовні стандартні статистичні інструменти аналізу – середнє, дисперсія, математичне сподівання; які в своєму еволюційному розвитку показують кібернетичні властивості самоорганізації і які не можуть бути описані загалом з огляду на свою масштабність і різноманітність елементів.

Наведені практичні результати дослідження показали наявність ценологічних властивостей у розглянутих систем і можливість подальшого практичного застосування для вирішення завдань управління складними економічними системами з високою часткою достовірності та об'єктивності.

Література: 1. Кудрин Б. И. Классика технических ценозов. Общая и прикладная ценология. Вып. 31. "Ценологические исследования" / Б. И. Кудрин. – Томск : ТГУ – Центр системных исследований, 2006. – 220 с. 2. Кузьминов А. Н. Институционализация управления инновационным развитием региона на основе воспроизводственной концепции / А. Н. Кузьминов, Н. С. Шелепова // Статьи участников 1-й Международной научно-практической конференции "Мировой кризис и перспективы российской экономики в условиях глобализации". – Новочеркасск : ЮРГТУ (НПИ), 2011. – С. 113–118. 3. Кузьминов А. Н. Ценологические особенности моделирования регионального рынка как механизма распределения ресурсов / А. Н. Кузьминов // Экономический вестник Ростовского государственного университета. – 2007. – Т. 5, № 4. – Ч. 2. – С. 127–131. 4. Колесников М. В. О концепции структурно сбалансированного реформирования железнодорожной отрасли России / М. В. Колесников, А. Н. Кузьминов // Вестник МГТУ. – 2011. – № 3. – С. 23–27. 5. Джуха В. М. Инструментарий обеспечения технико-экономической устойчивости производственных систем / В. М. Джуха, А. Н. Кузьминов, С. В. Филиппов // Вестник Донского государственного технического университета. – 2012. – № 1 (62). – Вып. 2. – С. 173–181. 6. Кориков А. М. Основы системного анализа и теории систем : учеб. пособ. / А. М. Кориков, Е. Н. Сафьянова. – Томск : Изд-во

Томского ун-та, 1989. – 207 с. 7. Садовский В. Н. Системный подход и общая теория систем: статус, основные проблемы и перспективы развития / В. Н. Садовский // Системные исследования. – М. : б. и., 1980. – С. 173. 8. Teng С.-Y. Coevolution of network structure and content / С.-Y. Teng, L. Gong, A. Livne et. al. // Proceedings of the 3rd Annual ACM Web Science Conference, WebSci'12. – 2012. – P. 288–291. 9. Кудрин Б. И. Введение в технетику / Б. И. Кудрин. – 2-е изд., перераб. и доп. – Томск : ТГУ, 1993. – 552 с. 10. Фрост А. Полный курс по Закону волн Эллиота / А. Фрост, Р. Претчер. – М. : [б. и.], 2001. – 256 с. 11. Костюк В. Н. Теория эволюции и социальноэкономические процессы / В. Н. Костюк. – 2-е изд. – М. : Изд-во Едиториал УРСС, 2004. – 176 с. 12. Фуфаев В. В. Основы теории динамики структуры техноценозов / В. В. Фуфаев // Математическое описание ценозов и закономерности технетики. Ценологические исследования. – Абакан : Центр системных исследований, – 1996. – Вып. 1. – 353 с. 13. Занегин А. Г. Государственно-рыночные отношения как эволюционные игры / А. Г. Занегин // Экономика развития. – 2012. – № 2 (62). – С. 56–60. 14. Энтони Р. Учет: ситуация и примеры / Р. Энтони, Дж. Рис. ; под. ред. Я. В. Соколова. – М. : Финансы и статистика, 1996. – 558 с.

Інформація про автора

Кузьмін Олександр Миколайович – докт. екон. наук, доцент, професор кафедри інноваційного менеджменту та підприємництва ФДБОУ "Ростовський державний економічний університет (РІНГ)" (344002, Росія, м. Ростов-на-Дону, вул. Большая Садовая, 69, e-mail: azs@aport.ru).